

8 (248).
GEVORG GÜZELYAN'IN HİKÂYESİ
(1925, Beylan doğumlu)
BEYLANLI AİLEMİZ

Rahmetli babam ve annem 1915'te Suriye çöllerine sürüldüklerini anlatırlardı. Büyük amcamı Türkler öldürmüştü; diğer iki amcam küçükmüş; Suriye çöllerinde dolandıktan sonra öksüzler yurduna düşmüşler. 1919'da, o zamana kadar kim dayanıp hayatta kalmışsa, babadan kalma mülklerine geri dönmüştü.

1925 yılında, doğduğum gün babam üzüm bağları dikmiş benim adıma. Hatırlıyorum, o bağın mahsulü bol olurdu; halbuki bağlar sulanmazdı ve gübre de yoktu. Sadece yılda bir kere kükürt serperlerdi ki, denizden gelen nem asmaları mahvetmesin.

1939'da İskenderun Sancağı Türklere verildiğinde Fransızlar Kilikya'dan çekildi; Ermeniler de Türklerle kalmak istemediler. Mısır'dan "Khtevi" adlı gemi geldi. Eşyalarımızı Beylan'ın Soğuk Oluk Köyü'nden limana indirdiler. Ablamın elinden tutarak geminin yakınına gittim. Geminin makinelerini görünce çok korktum ve titremeye başladım. O sırada General de Gaulle oradan geçiyordu, heyecanlanmamam için gülümseyerek başımı okşadı... Gemi bizi Akdeniz kıyısında bulunan Tartus şehrine götürdü. O şehri, Havari Tadeus'un kurduğunu söylüyorlardı. On beş gün orada çadırlarda kaldık. Ondan sonra arabalarla bizi Beyrut'a, sonra da Beyrut yakınlarındaki Sur Şehri'ne götürdüler. Orada bizi Arapların yakınına yerleştirdiler. Başlangıçta çok zorluk çektik; çünkü Araplar bizi murdar bir millet olarak görüyorlardı. Bir Ermeni kadın kasaba gidip masanın üstüne konmuş ete parmağıyla dokunsa, kasap kızgın bir şekilde eti çöpe atardı; ama giderek bize alıştılar; artık bizimle aynı masayı bile paylaşıyorlardı. Fransız Hükümeti bize sulak araziler verdi; denize yarım kilometre uzaklıkta, yerden su fışkırıyor ve topraklar sulanıyordu. Orası gerçek bir cennetti: orada portakal, limon, muz, şeker kamışı bolca yetişiyordu. Sur, bitki örtüsü bakımından o kadar zengindi ki, bir atlı bahçeye girse gözden kaybolurdu.

Fransız Hükümeti bize yapı malzemeleri verdi; evler inşa ettik, başladık çalışmaya ve orada yaşamaya. Ailede çalışan bir kişi bile olsa, aile fertlerinin sayısına göre ücret ödeniyordu. İşin kötü yanı ise orada birçok bataklık bulunmasıydı ve birçok kişi sıtmaya yakalandı. General de Gaulle doktorlar ve hemşireler eşliğinde geldi; herkese sarı kinin hapları dağıttı.

Orada yedi yıl kaldık; hayatımızı çok iyi kazanıyorduk. Annelerimizin ve ablalarımızın kollarında altın bilezikler çoktu. Her aile kendine tahsis edilmiş toprak parçası üzerinde çalışıyor; kendisine verilen ücreti alıyordu; koşum hayvanlarını ve tarım aletlerini de bedava alıyordu. Çalışıp yaşıyorduk. Her köyün kendi arazisi vardı, kendi okulu, ve kilisesi de. Bizim ordan Sur'a giden yolda Sayda ve Tir şehirleri bulunuyordu. Bu şehirlerin adı İncil'de de geçer. Ancak bunlar eski kale yıkıntılarıyla beraber denizin dibini boylamışlardı. İşsiz güçsüz Araplar deniz kumunu eleyerek altın tozu elde ediyorlardı.

Daha sonra, göç komitesinin temsilcileri geldiklerinde, babamla arkadaş olan Araplar

Ermenistan'a gitmememiz konusunda bizi uyardılar; gidersek kara ekmeği bile bulamayacağımızı söylediler. Yedi yıl süresince 125 hektar meyve bahçemiz, bir yıl buğday iki yıl başka ürün veren buğday tarlalarımız oldu. Kış için herşeyi depoluyorduk; avcılar yaban domuzu avlamaya gidiyorlardı. Avı kendi aralarında bölüşüyorlar ve şölenler dönemi başlıyordu.

1946 yılında ev, bark, bağ, bahçe herşeyi bırakıp Ermenistan'a geldik. Başlangıçta bizi Noyemperyan'ın uzak ve geri kalmış bir köyüne yerleştirdiler. Daha sonra büyük zorluklarla Yerevan'ın Akhparaşen ve Merelaşen Mahalleleri'ne* taşınabildik; evimizi inşa ettik; evlendim ve şimdi de 5 çocuğumla burada yaşıyorum.

* 1946-1947 yıllarında Ermenistan'a dönüş yapanlar o ıssız bölgeye yerleşip, orayı şenelttiler. O yere Akhparaşen (Akhpar- yerlilerin alaylı bir ifadeyle yeni gelenlere verdikleri ad olan "kardeş" anlamına gelen kelime). Fakat, onlardan birçoğu soğuğa ve diğer zorluklara dayanamayıp ölmeye başladığından, bitişik mahalleye "Merelaşen" ("ölüler köyü"; şimdi "Ararat Masifi") adı verildi.